Poštnina plačana v gotovini.

ŠTEV. 128. V LJUBLLJANI, pondeljek, 6. julija 1925. Posamezna številka Din 1·—. LETO II.

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20·—, inozemstvo Din 30·—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13. TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.688.

Kje je felonija?

Zagrebška Pribičevićeva »Riječ« si je v svoji petkovi številki dovolila uvodnik, v katerem pravi, da bi radikalna stranka zagrešila felonijo (izdajstvo) nad samostojnimi demokrati, »temi svojimi preizkušenimi zavezniki v najtežjih dneh«, če bi pripustila, da se razbije »nacionalni« blok in stvori vlada RR.

Ne tiče se nas radikalna stranka in zato ne bi uvodnika »Riječi« niti omenili, če ne bi bil tako zelo značilen za mladine in njihovo neverjetno nesramnost.

Pred vsem eno vprašanje: Ali so mar samostojni demokrati sodelovali v sedanji vladi iz idealizma in zastonj? Ali si mar niso pustili sodelovanja naravnost sijajno plačati in sicer na škodo davkoplačevalcev?

Kako so sploh prišli v vlado PP? Ali mar ne z izdajstvom demokratskega programa in jugoslovenske misli, s tem da so za ceno ministrskih sedežev izskočili iz demokratske stranke in hvalili nakrat to, kar so še včeraj grajali? In stranka, ki je s felonijo prišla do moči, ta bi še hotela očitati izdajstvo drugim?

Kaj pa bi bili samostojni demokrati, če jih ne bi držali radikali? Kdo pa bi se sploh še zmenil za to nazadujočo in poginu zapisano stranko? To vidimo danes najbolje, ko samostojni demokrati niti skrivati ne morejo svojega strahu, da je za vedno konec njihove glorije in njihovega teroriziranja, če izpadejo iz vlade. Vsa Jugoslavija pa ve, da ni mladinski strah brez podlage, temveč nad vse utemeljen, ker stranka, ki je živela le od zlorabe politične moči in denarja, ta stranka mora nujno propasti, če pride ob moč. Že celo pa stranka, ki nima prav nobene zaslombe v narodu, katero narod z vso odločnostjo odklanja, kakor je to za SDS že neštetokrat dokazano!

»Zvesto zavezništvo« mladinov je bilo v resnici zavezništvo čisto svoje vrste. V Sloveniji so razumeli zavezništvo tako, da so persekvirali radikale (slučaji Herbst, inž. Šega itd.), na Hrvatskem pa so v tem oziru šli celo tako daleč, da so morali vsi radikali brez izjeme javno protestirati proti njihovemu »zavezništvu«, ker so bili bolj persekvirani od radićevcev. To »zvesto zavezništvo« se je dalje izkazovalo v tem, da so mladini prejeli par dobro plačanih upravnih mest, da so njih ljudje postali ravnatelji in šefi oddelkov in da so izpremenili vso Slovenijo v svojo satrapijo. In ker ne bodo mogli več terorizirati, imajo drzno čelo govoriti o feloniji!

Svojim volilcem so mladini obljubljali zmanjšanje davkov, cele kolone so napisali o izenačenju davkov, obljubljali so celo vrsto drugih stvari, toda niti ene obljube niso izpolnili, temveč za ceno satrapske moči so izdajali dosledno interese svojih volilcev. In nato bi še govorili o feloniji drugih, če ti vsled mladinskih grehov ne morejo z njimi več sodelovati.

Kdo pa je silil samostojne demokrate, da so v Sloveniji in na Hrvatskem, kjer so imeli vso moč, postopali tako, da živ krst noče o njih ničesar slišati, da se morejo ponašati s tem, da so najbolj osovražena stranka Jugoslavije. In po pravici najbolj osovražena! Ali naj sedaj radikali zavoljo mladinskih nasilnežev izdajo interes države, ki glasno zahteva, da mora priti do sporazuma med Hrvati in Srbi! Ostali bi zvesti demokratski misli, ne izdali bi jugoslovenske misli, pa vam ne bi bilo treba govoriti danes o feloniji, ker ne bi bili potem izključeni od vsakega sodelovanja.

Nobeno čudo ni končno, če niso poznali samostojni demokrati nikdar zvestobe do programa in če so za strankarske koristi zatajili tudi dano besedo. Vsaj so jih njih voditelji k temu naravnost napeljavali. Ni pozabljeno, kako so vodilni ljudje SDS zagrešili besedolomstvo glede ljubljanskega mandata. Ni pa pozabljeno tudi to, kako je g. Svetozar Pribičević slovesno obljubil, da se bo umaknil, če bi bil zapreka sporazumu med Hrvati in Srbi in kako danes to obljubo drži z intrigami proti sporazumu.

Sami ste si samostojni demokrati izkopali svoj grob in v stiku vaše dosledno malenkostne politike je, če si ob zadnji uri skušate pomagati z argumenti klepetulj. In tak argument je vaš očitek o feloniji, vi »zvesti zavezniki za promptno plačilo«.

Ni prehodne vlade

Zagreb, 6. julija. Vaš dopisnik je imel včeraj priliko govoriti z enim najbolj odličnih članov HSS. Na vprašanje, kako potekajo pogajanja med radikali in radićevci, je odgovoril: »Vse gre dobro! Sporazum bo gotovo dosežen in kmalu! Premagati je treba le še nebistvene težave! V vseh glavnih vprašanjih pa je že dosežen sporazum, kakor ste itak mogli videti iz drugega komunikeja o pogajanjih med radikali in HSS.«

Na vprašanje, če pride najprej do homogene radikalne vlade in šele potem do vlade RR, je odgovoril vašemu dopisniku dotični član HSS, da ni govora o homogeni radikalni vladi, ker se o prehodni vladi sploh ne govori!

Seja hrvatskega narodnega zastopstva.

HRVATSKI NAROD JE ENODUŠEN. — ZAUPNICA PAVLU RADIĆU.

Zagreb, 6. julija. Za včeraj dopoldne je bila sklicana v Zagreb plenarna seja hrvatskega narodnega zastopstva. Za sejo je vladalo največje zanimanje, ker so se imela na tej seji odobriti pogajanja, ki jih vodijo radićevci z radikali.

Seja je bila polnoštevilno obiskana. K seji so prišli vsi poslanci HSS in Hrvatske Zajednice in edino posl. dr. Šuperina je ostal vsled pogajanj z radikali v Beogradu. Seje se je nadalje udeležilo vseh šest bivših poslancev HRSS, ki so med ustanovitelji stranke. Pred palačo, kjer se je vršilo zborovanje je bilo vse polno radićevcev iz vseh delov Hrvatske, ki so vztrajali do konca seje, da čujejo poročila svojih poslancev. Neposlancem je bil vstop na sejo strogo zabranjen.

Seja bi se morala pričeti že dopoldne, toda je bila vsled izmučenosti poslancev, ki so ravnokar prispeli iz Beograda, preložena na popoldne.

Popoldansko sejo je otvoril podpredsednik Kovačević, ki je predlagal, da se Pavlu Radiću takoj izreče zaupnica. Njegov predlog je bil po kratki debati soglasno sprejet.

Nato je v dolgem govoru orisal **Pavle Radić** smernice hrvatske politike ter poročal v zvezi s tem o sporazumu. Po referatu Pavla Radića se je razvila živahna diskusija, ki je pokazala, da vlada zlasti med seljaškimi poslanci HSS popolna enodušnost. Niti najmanjšega znaka opozicionalstva ni bilo opaziti, pa čeprav je bil Pavle Radić v svojih izvajanjih silno rezerviran. Vsi Hrvatje čutijo, da moraje biti enodušni in na drugi strani se zavedajo tudi tega, da je največja tajnost delegatov za pogajanja potrebna, ker bi drugače bila vrata za intrige samostojnih demokratov na stežaj otvorjena.

Seja je trajala do pol devetih zvečer in so se nato poslanci HSS odpeljali v Beograd, da prisostvujejo današnji seji skupščine.

Poslanski klub HSS je torej celotno in enodušno odobril stališče delegatov HSS za pogajanja z radikali. S tem je dosežen predzadnji korak za popolen sporazum med radikali in radićevci.

Pred sejo skupščine.

RAZNE KOMBINACIJE. — DR. PERIĆ KANDIDAT ZA FINANČ. MINISTRA.

Beograd 6. julija. V političnem življenju je vladalo včeraj popolno zatišje. Težišče politične situacije je bilo preneseno v Zagreb, kjer so se imeli stvoriti važni sklepi. V zvezi z današnjo sejo narodne skupščine so se razširile najneverjetnejše kombinacije. Govorilo se je, da se bodo radikali vzdržali od današnje seje skupščine, da bi ohranili sedanjo situacijo in da bi mogla opozicija v parlamentu izzvati krizo vlade.

Pašića so včeraj posetili: Marko Trifković, Aca Stanojević in nato še Maksimović. Politični krogi so opazili, da je dr. Ninko Perić včeraj večkrat prišel v radikalni klub in takoj nato posetil Pašića. To so gotovi politični krogi tolmačili s tem, da je dr. Ninko Perić kandidat za finančnega ministra v novem kabinetu.

Beograd, 6. julija. Z velikim zanimanjem pričakujejo politični krogi današnje seje radikalnega kluba, na kateri se bo odločilo, ali se Lukinić radi znane afere izroči sodišču. V radikalnem klubu je večina za to, da se Lukinića izroči sodišču, ki naj celo zadevo preišče. Nekateri poslanci pa smatrajo, da se ne sme storiti tak precedens.

Kar se tiče današnje seje skupščine, kjer je na dnevnem redu obtožnica proti Lukiniću, ne bo na njej prišlo do nobenih važnih sklepov. Predvsem se seja ne bo pričela ob določeni uri, radi seje radikalnega kluba. Tudi običajne formalnosti bodo zavzele dober del seje. Sama vladna večina pripravlja za današnjo sejo nekoliko nujnih zakonskih predlogov in bi se s tem onemogočil prehod na dnevni red. Tako se bo obtožnica proti Lukiniću zopet zavlekla vse dotlej, dokler ne bodo razčiščeni odnošaji med radikali in samostojnimi demokrati in dokler se ne bo pričelo s sestavo RR. vlade. Na seji skupščine bo samo prečitana obtožnica in Lukinićev zagovor. Misli se, da se bodo konkretne razprave o tej aferi vršile v torek.

Politični krogi so zelo mnogo razpravljali včeraj o Stjepanu Radiću in o interniranem vodstvu HSS. Pravijo, da je ta stvar odložena do sklenitve sporazuma. Po vsej priliki bodo St. Radić, dr. Maček in tovariši izpuščeni na svobodo, da se bodo mogli braniti na svobodi.

Beograd in sporazum.

VELIKO ZANIMANJE BEOGRADA ZA ZAGREBŠKO SEJO.

Beograd, 6. julija. Politična situacija v Beogradu ni včeraj zabeležila nobenega važnega dogodka. Včerajšnja seja narodnega zastopstva je privabila v skupščino veliko število poslancev, ki so hoteli od novinarjev doznati o poteku te seje. Politični krogi so polagali veliko važnost na sklepe, storjene v Zagrebu.

RADIKALI ZA SPORAZUM.

V radikalnem klubu je bilo včeraj nekoliko vodilnih članov radikalne stranke, ki so se razgovarjali o sporazumu. Pripominja se, da so prihajali v klub tudi neki člani glavnega odbora radikalne stranke, ki niso poslanci. S popolno gotovostjo moremo reči, da je ogromna večina radikalov za sporazum. Vendar izgleda, da to vprašanje ne bo prišlo v razpravo na današnji seji radikalnega kluba, ki je sklicana za danes ob 8.30. Na tej seji bodo sklepali samo o vprašanju, ali se izroči Lukinića sodišču, ali ne.

POGAJANJA SO V GLAVNEM ŽE DOVRŠENA.

Marko Trifković je včeraj obvestil Pašića o dosedanjem poteku pogajanj z radićevci za sporazum, ki so v glavnem že dovršena. **Aca Stanojević** je Pašiću poročal o razpoloženju za sporazum pri nekaterih radikalskih prvakih, s katerimi je govoril.

POPARJENOST MED SAMOSTOJNIMI DEMOKRATI.

Beograd, 6. julija. Med samostojnimi demokrati se opaža vedno večja poparjenost. Zlasti slabo so učinkovale na nje grožnje Pribičevića, da bo prinesel o Pašiću in radikalih »naravnost senzacionelna razkritja.« V tej grožnji je videlo vse popolno onemoglost, ki je bila tudi primerno komentirana. Dosti je bilo tudi opaženo, da je odpadla tako glasno napovedana avdijenca dr. Žerjava pri kralju. Zadnji aduti samostojnih demokratov so odigrani in pravica je dobila besedo.

VESTI O NESOGLASJU MED RADIĆEVCI IN ZAJEDNIČARJI.

Zagreb, 6. julija. Politični krogi doznavajo, da je bila zaupnica Pavlu Radiću postavljena na dnevni red pred samim referatom, da bi se tako onemogočilo zajedničarjem prisostvovanje na seji sami in da bi na ta način Pavle Radić poročal o situaciji samim radićevcem. Govori se, da so neki radićevski poslanci zahtevali od dr. Bazale, dr. Polića in Trumbića, da naj položijo svoje mandate, ker niso bili izvoljeni kot zajedničarji, marveč kot radićevci. Ostavke drugih zajedničarskih mandatov pa niso zahtevali radi tega, ker izgleda, da ostali zajedničarski poslanci povsem soglašajo s politiko HSS, medtem ko edino omenjena trojica predstavlja opozicijo.

ZMAGA JUGOSLAVIJE.

Zagreb, 6. julija. Nogometna tekma za prvenstvo države med Gradjanskim in beograjsko Jugoslavijo je končala v razmerju 2 : 3 za Jugoslavijo, ki si je za to leto priborila prvenstvo. Kralja je zastopal komandant 4. armije v Zagrebu general Matić.

KONGRES NARODNIH ŽELEZNIČARJEV.

Zagreb, 6. julija. Včeraj se je pričel kongres Udruženja nacijonalnih železničarjev. Na kongres so prišli delegati iz cele države. Kongres traja dva dni.

Boljševizem na Balkanu.

Na Dunaju, 4. julija 1925.

V.

Poleg Češkoslovaške in Poljske sta . . . Rusija in Bolgarija slovanski državi, ki sta za Jugoslavijo neprimerno večje važnosti v vsakem oziru. In jugosl. diplomacija, ki gleda v bodočosnt, se bo brezdvomno trudila, da si pridobi prijateljstvo obeh slovanskih držav. Desetletja smo budili in gojili idejo bratske slovanske vzajemnosti. Prišlo je že celo do veličastnega vseslovaskega kogresa leta 1908. v Pragi in dve leti pozneje v Sofiji. Ali mislite, da so se popolnoma izgubili sledovi onega iskrenega bratstva, ki se je z veliko ljubeznijo negovalo? Vojna je sicer mnogo zabrisala, mogočna Rusija gre svojim posebnim potem, ki nam morda ni simpatičen, ali vendar je bilo treba previdno zbrati ostanke prejšnjega dela in — nadaljevati. Srbija je bila vendar vedno negovanček Rusije — in tudi to dejstvo bo moralo le dobro vplivati na bodoče medsebojne odnošaje v novem evropskem koncertu. Nikar pričakovati, da bo ruski velikan letal za Jugoslavijo in se ji ponujal. Slabejši išče močnejšega, da se nasloni nanj, čeprav je ta opora le moralna. Saj smo vedno govorili, da je že sama eksistenca mogočne Rusije za nas manjše slov. narode ogromnega pomena. Ali namesto pametne politike nasproti novi Rusiji, ki je mogočnejša nego kdajkoli prej, smo videli, kako so našli v Jugoslaviji Wranglovci zavetišče za svoje utopije, videli smo, kako so tam žalovali za carizmom in so sanjali o njega restavraciji ob čudoviti rodbinski ambiciji . . . Ali je bilo res vsega tega treba? In koliko je državo stala taka ruska politika?! — Potem tisti večni bau-bau z boljševizmom, komunizmom, — in končno še v zvezi v Radićem in hrvaškim seljaštvom, o katerem je celo Pribičeviću v Sisku ušla iz ust sodba, da nikdar ne bo komunistiško. Z Rusijo jo je naša politika korenito zavozila in veliko časa mine, mnogo bo treba truda, predno bodo dosedanji pogreški popravljeni. Ali ni neverjetno čudno, da celo Mussolini kaže — pravo pot? Kar njega ne moti, je brez dvoma priporočljivo tudi za Jugoslavijo! Stran vse njergljanje in . . . na pot realne politike!

Z Bolgarijo imajo Srbi že stare račune od Milanovih časov. Od takratne bratomorne vojne dalje ne more priti do prijateljskega sožitja, ki bi bilo dostojno in v obojestransko korist. Razveseljiv pojav je bila skupna balkanska vojna l. 1912. Ali usodno prokletstvo je imelo tudi tu svoje kremplje vmes. Prvotni sporazum med Srbijo in Bolgarijo glede na delitev Macedonije — ni bil izpolnjen in sicer na domnevano škodo — Bolgarov. Ne prvi ne drugi se niso niti v sanjah nadejali, da bodo mogli . . . toliko deliti. Po bitki pri Kumanovu so Srbi podili Turke kakor ovce doli preko Bitolja, a Bolgari do Čataldže, le Adrianopelj je ostal trd oreh sredi okupirane Trakije. Tudi tu so morali priti Srbi na pomoč in le ž njihovo pomočjo so bili Turki poraženi. Niso bili Bolgari tisti, ki bi dali Srbom po pogodbi morda 50.000 mož na pomoč, marveč zgodilo se je narobe. In na tak način so prišli Bolgari na Egejsko morje, o čemur pred vojno ni bilo nikakih nad. — Po tolikih nepričakovanih pridobitvah je razumljivo in naravno, da je Srbija raztegnila svoje prvotne in od zaveznikov odobrene zahteve. Obdržala je okupirane dele Macedonije daleč preko Šar planine, ki igra važno vlogo v pogodbi zaveznikov, in daleč preko ozemlja, ki je bilo prepuščeno arbitraži ruskega carja, prijatelja Srbije in Bolgarije. — Ali prišlo je do nesrečne druge bratomorne vojne, v kateri sta se okoristili tudi Rumunija in Grška na račun Bolgarije in gotovo ne v korist južnih Slovanov v obče.

Ni treba biti bolgarofil, marveč le trezen presojevalec dejanskega položaja, kdor meni, da so Bolgare silno bolele nikdar pričakovane izgube v Macedoniji. Da je ta še dalje ostala v turški oblasti, ne bi se čutili tako hudo zadete. Kdor hoče to dejstvo prav razumeti, mora vedeti, kaj vse so delali Bolgari v Macedoniji po berlinskem kongresu, ki je hotel varovati manjšine v turških pokrajinah. Vsled medsebojne ljubosumnosti signatornih velevlasti so Turki piskali na vse dolžnosti do drugih narodnosti in konfesij, ali niso delali Bolgarom nikakih ovir pri njihovi kulturni propagandi, pri organizaciji cerkve v bolgarskem smislu. In tako so Bolgari imeli v Macedoniji lepo napredujoče šolstvo, ljudsko in srednje, vzdrževali so celo obrtne, trgovske šole in gimnazije za deklice. Cela odlična vrsta bolgarskih politikov in književnikov je iz Macedonije! Pa so doživeli nekaj, česar niso nikdar pričakovali. Koliko razočaranje, kolika žalost! — Moremo torej tudi tisočkrat odobravati srbske pridobitve na Balkanu, moremo jih po svoje opravičevati, **ali zopet moramo razumeti — bolgarsko bol in jezo, ki sta pognala Bolgarijo v svetovno vojno na strani Avstrije in Nemčije.** Južni Slovani imamo največ povoda, da bridko obžalujemo to novo, grozno bratomorstvo. Bolgari so bili hudo kaznovani, potisnjeni so bili od Egejskega morja, vse pridobitve izza balkanske vojne je v glavnem pokopala Grška, dasi je graeca fides pustila Srbijo na cedilu, Dobrudžo pa je itak pograbila Rumunija. Ali nam morejo biti Rumuni in Grki ljubši gospodarji od Bolgarov?! Ako bi prišlo do uresničenja starega pravega ideala, do — združene Jugoslavije od Triglava do Črnega in Egejskega morja, tedaj bi šele čutili, da so bile vse te bolgarske izgube — tudi naše izgube. In ako nam je usoda količkaj pravična, tedaj nam da še priliko spoznati in občutiti, kako nesposobna in nesrečna je bila naša balkanska politika. **Kratkovidna** je bila ta politika po prevratu, ko ni hotela nič slišati o tem, da je prišel čas, ko moramo mnogo pozabiti ali vsaj odpustiti in — kakor sem često pisal tudi jaz — **delati politiko bodočnosti. Nesposobna** je bila naša politika ves čas, ko je vladal v Bolgariji dober prijatelj Stambolijski. Da so vodilni krogi razumeli svojo nalogo, ne bi prišlo do krvavega padca Stambolijskega. Od takrat datuje naša novejša — **nesrečna** politika na Balkanu! Pod kvasarenjem o boljševiški propagandi na Balkanu smo pustili, da se je Cankov utrjeval v Bolgariji in da zdaj z boljševizmom opravičuje mesarsko klanje najboljših sinov bratskega nam naroda. Pod parolo »ne vmešavati se v notranje zadeve tuje države« ves kulturni svet nemo gleda zločinstva lopovske tolpe uzurpatorjev, da po nemili svoji volji koljejo, obešajo, streljajo vse, ki so jim karkoli v napotje. Škandal je to za ves civilizirani svet, neodpusten greh pa je na strani sosednje Jugoslavije, da je dajala lopovom potuho pod krinko — boljševiške propagande. Da je mogel priti celo v Beograd tisti krvnik **Kalfov, ki nam je dajal na kongresu** lige Društva narodov na Dunaju lekcije o isti Macedoniji in da je bil tam celo prijazno sprejet, to nas mora prešinjati z najostrejšim odporom in studom nad vsem, kar se godi na Balkanu.

Ruski in bolgarski narod pišeta na račun Jugoslavije težak register grehov. Dal Bog, da bi prišli do veljave možje, ki bi mogli račune z bratskima narodoma prijateljski poravnati!

Namesto Rusov in Bolgarov pa so pri nas v časti Rumuni, dasi nam mora biti jasno, da med Rumunijo in Rusijo ne bo miru, **dokler ni poravnan račun Besarabije** — in ne bo prijateljstva z Bolgarijo, dokler je Dobrudža jabolko razpora. — O Besarabiji sem nekoliko pisal že lani v znanih člankih o Rusiji v »Narodnem Dnevniku«. Kar Rumuni tu počenjajo tudi **pod krinko boljševiške nevarnosti,** to vodi do nove še veliko bolj krvave svetovne vojne. To je nekaka pomnožena izdaja — Alzacije in Lorene. — Besarabija in režim gospodina Bratianu s pokoljem in streljanjem najboljših Besarabcev — so sramota za Evropo. In Evropa se že giblje, da se te sramote reši. Ali v Jugoslaviji veste kaj o vsem tem? Prihodnjič več o tem!

A. G.

Poslabšanje nemško-sovjetskih odnoša ev

Moskovsko sodišče je obsodilo na smrt tri nemške dijake, ki da so kot člani terorističnе nacionalistične organizacije »Consul« prišli v Moskvo, hlinili velikansko komunistično navdušenje z namenom, da bi prišli v stik z vodilnimi sovjetskimi ljudmi in izvršili potem atentate na Trockega, Stalina, Radeka in druge sovjetske magnate.

Posledica tega procesa je čisto politična in osvetljuje sedanje nemško-ruske odnošaje, ki so se po konferenci v Genovi vidno znatno poslabšali. Moskva je postala nervozna in ne zaupa več tako Nemčiji ko preje. Sovjetski politiki dobro čutijo, kako Anglija vedno bolj vpliva na Nemčijo in kako jo skuša pridobiti za svoje politične načrte proti sovjetom.

Nervoznost Moskve je zlasti narasla, ko se je pričela debata o garancijskih paktih, ker so bili sovjeti prepričani, da bi se Nemčija s sklenitvijo teh paktov za leta dolgo odtujila od sovjetov. Sovjeti pa so računali na pomoč Berlina.

Korespondent agenture »Rus« poroča, da se vrše v Moskvi zaradi vesti o vstopu Nemčije v Zvezo narodov vsakodnevna važna posvetovanja, katerim prisostvujejo vsi vplivnejši sovjetski diplomati in sicer: Čičerin, Litvinov, Rotstein (ki je bil na zahtevo Vel. Britanije odpoklican kot sovjetski poslanik v Perziji), Krestinski (sov. poslanik v Nemčiji), Krasin (poslanik v Parizu), Stalin, Kamenjev, Trockij in drugi. Razpravljalo se je o sledečih stvareh:

1. Nemško-sovjetski odnošaji v najbližji bodočnosti ter zlasti eventuelna obnovitev vojaške zveze, ki je bila za dobo 5 let sklenjena leta 1922. v Genovi.

2. Predlog nemškega poslanika Brockdorff-Rautzana glede vstopa Rusije v Zvezo narodov istočasno z Nemčijo.

3. Nadaljnja politika sovjetov na Kitajskem.

4. Možnost koalicije evropskih držav proti SSSR, boj proti tej koaliciji in pota, da se to koalicijo prepreči.

Razprave se vrše v največji tajnosti, toda v komunističnih krogih se o njih živahno debatira. V teh krogih se pravi, da je nastopila doba, ko se je treba odločiti za eno ali drugo stran. Ali kompromis z evropskimi državami ali pa pomnožitev sovjetske propagande. Odločno prevladuje struja, ki pravi, da so kompromisi nesprejemljivi, ker povzročijo samo likvidacijo stranke.

V zadnjem času je silno narastel vpliv Trockega in pravilno je, da so Nemci z njim v zelo dobrih odnošajih. Nemško poslaništvo ni pretrgalo s Trockijem zvez niti tedaj, ko je bil Trockij v pregnanstvu.

Na vsak način se bo na sedanjih konferencah v Moskvi odločilo, če se bo poglobila nemško-ruska zveza na škodo Poljakov in Angležev, ali pa bo predvsem merodajna za sovjete samo komunistična propaganda na Daljnjem vzhodu in bo s tem postal boj z Veliko Britanijo glavni cilj. V tem slednjem slučaju bo prišlo do ohlajenja nemško-ruskih zvez in smrtna obsodba treh nemških dijakov naj bi bil prvi znak tega.

Z ozirom na interese Vel. Britanije do ruske propagande v Aziji, je treba razlagati tudi prijateljsko stališče Londona do obnovitve Nemčije.

Vsem kulturnim ljudem!

V vseh časih so se znale politične stranke iznebiti svojih nasprotnikov, če ne drugače, pa z nasiljem in umori. Kar pa se sedaj dogaja na Bolgarskem, to nima primere v zgodovini in more navdati sočustvujočega človeka z grozo.

Po političnih umorih v tisočih brez sodnega postopanja in sodbe se vrše sedaj pod pretvezo sodnega postopanja justični umori v stotinah. Vojno sodišče deluje mrzlično. Ne samo politično prepričanje in idejna propaganda se kaznuje s smrtjo! Pod isti paragraf pade tudi **pomoč, ki se jo nudi preganjancem in njih otrokom!** Da ne sme pomagati oče sinu, brat bratu, je grozovitost, ki je zgodovina ne pozna. Groza se stopnjuje naravnost v strahovitost, če se čita, da se ne prizanaša niti mladini. Mladoletni, po večini dijaki, učenci in učenke se postavljajo pred sodišče, mnogi od njih so bili obsojeni na smrt in to za delikte, ki jih niti ne razumejo.

Pomilovanja vredna glupost Bolgarske, da ubija svoje duševne delavce, ko pisatelje, odvetnike, profesorje, učitelje, poslance, zdravnike, duhovnike — za te gre večinoma — se maščuje obenem tudi na popolnoma nedolžnih. Stari voditelji, mali otroci umorjenih so oropani svojih vernikov, svojih prehranjevalcev.

Nikakor se ne smemo pomiriti z dejstvom, da so se godili politični množestveni justični umori v vseh časih! Vendar enkrat mora trpinčeno, iz tisoč ran krvaveče človeštvo **biti plat zvona** in se braniti proti slepoti, krutosti, brezmiselnosti, pa naj pride od katerekoli strani.

Kličemo ves civilizirani svet, da izrazi svoj gnus do blaznega podjetja sedanjega bolgarskega režima in da zahteva z vso silo: To sramoto treba iz sveta izbrisati in ubogi, s krvjo prepojeni deželi je treba dati mir in napredek!

Konec z justičnimi umori!

Takojšnjo najširšo politično amnestijo — za vse!

—o—

Ta proglas so izdali socialisti, človekoljubi in učenjaki **nemške** Avstrije!

Ti plemeniti ljudje so se povzpeli nad vse politične ozire in samo humaniteta, čustvo do bližnjega, jih je napotila za ta plameneč oklic proti krvnikom Bolgarske!

Koliko bolj pa smo dolžni mi Jugosloveni, ki smo bratje po krvi mučeniškemu bolgarskemu narodu, ki smo bratje po ciljih bodočnosti s pristaši Stambolijskijeve ideje, da ne zapustimo teh, ki so v sili zaradi prijateljstva do nas!

Če pravijo človekoljubi **nemške** Avstrije: proč s sramoto Cankove vlade, potem moramo reči mi, proč s sramoto, da se tej zločinski vladi nudi z jugoslovenske strani tudi najmanjša pomoč!

Če zahtevajo človekoljubi nemške Avstrije, da se proglasi najširša amnestija za vse politične kaznjence, potem mora biti naša skrb, da bo ta amnestija izdana in tudi **pošteno izvajana!**

V prvi vrsti onih kulturnih mož, ki se bore proti krvavemu terorizmu Cankove vlade, mora biti naša država. In sedaj, ko se zamenjuje vlada Cankova z vlado Ljapčeva, ko se menja naslov firme, mora biti naša skrb, da opozorimo svet, da se je menjal samo naslov, da pa je ista firma ostala.

Mi moramo biti tisti, ki skrbimo za pravilne informacije evropske javnosti o bolgarskih tiranih, ker to dolžnost nam nalaga kultura in skrb za svojo bodočnost.

Več ko apel na kulturni svet je naša dolžnost in to bodi ob apelu kulturnih ljudi nemške Avstrije posebej povdarjeno!

Podpisujemo.

Županska zveza za Slovenijo je poslala velikemu županu spomenico, v kateri odločno nastopa proti kršitvi avtonomnih pravic občin, kar se dogaja z razpuščanjem postavno izvoljenih občinskih odborov in z zavlačevanjem novih volitev, ki bi po zakonu morale biti razpisane v šestih tednih.

Pravilno povdarja tudi Županska zveza, da ne gre vsled kake pomote, ki bi jo zagrešil kak občinski funkcionar, kaznovati vse občine. Enako je res, da nimajo prav nikjer v Sloveniji občinski funkcionarji namene upirati se oblastem in da je tudi vsled tega to masno razpuščanje občinskih odborov nedopustno.

Malo hujša stvar je pa trditev Županske zveze, da je bilo mnogo občinskih odborov razpuščenih, ne da bi se jim mogla očitati, kaj šele dokazati, niti najmanjša krivda. Mislimo, da je storila Županska zveza napačno, da ni vse te slučaje podrobno omenila, ker tako postopanje treba ostro kaznovati!

Končno omenja Županska zveza čisto pravilno, da je pač nad vse lahko, če občinski funkcionarji, ki so po večini priprosti ljudje, zagreše sem pa tam kako pomoto. Županska zveza je zato prirejala posebne poučne tečaje in državna uprava je preje pomagala s tem, da je pošiljala na te tečaje uradnike kot predavatelje in jim plačala potne stroške.

To se pa sedaj ne dogaja več in na tozadevno prošnjo, ki jo je vložila Županska zveza že v **drugi polovici marca, še do danes ni prejela odgovora.**

Županska zveza ne kvalificira tega postopanja. Storimo zato to mi in pravimo, da je to **neoprostljiv škandal!** Upamo, da bo v najkrajšem času popravljen in da bodo krivci poklicani na odgovor. Je pa nad vse značilno za naše mladine, da ne gredo kmetskemu ljudstvu na roko niti tedaj, kadar se skuša naobraziti.

Spomenica Županske zveze je težka obtožba naše pokrajinske uprave in upamo, da se bo o njej v kratkem tudi na pristojnem mestu obravnavalo.

Politične vesti.

= **»Hrvat«, glasilo Hrvatske Zajednice pravi o sporazumu:** Hrvatska politika se je vedno gibala v smeri sporazuma. Jugoslovenski odbor se je dogovoril s predstavitelji srbskega naroda na podlagi sporazuma in tako je nastala Krfska deklaracija. Po prevratu so bili vsi Hrvati razven frankovcev za sporazum in bili so prepričani, da je druga politika sploh nemogoča. Proti sporazumu je bil Pašić, ki je na povratku v domovino govoril v Sarajevu o Srbih treh veroizpovedanj. Kmalu je za njim pricapljal Pribičević, ki je 1. decembra leta 1920. izjavil, da bo v desetih letih napravil iz Hrvatov boljše Srbe, kakor so Srbi sami. Vsled tega je začela borba za sporazum, ki da so jo do svojega prihoda v Beograd vodili Hrvati sami. Na februarskih volitvah pa se je izjavila za sporazum že večina jugoslovenskega naroda in z govorom Pavle Radića je bila ustvarjena izhodna točka za današnjo situacijo. Pod silo razmer je moral končno tudi Pašić pristati na sporazum, toda ne za sporazum med Hrvati in Srbi, temveč za sporazum med radikali in HSS. — Če se torej danes govori o sporazumu, potem to ni nič novega, temveč splošna narodna stvar, ki se mora danes ali jutri rešiti in ki je bila dogma Hrvatov od prevrata dalje in ki je postala s prihodom HRSS v Beograd tudi dogma velikega dela Srbov. Danes ne gre za vprašanje sporazuma med Hrvati in Srbi, ker je ta misel že tu, temveč danes gre le za to, kakšen bo sporazum.

= **Beograjske »Novosti«** so glede sporazuma skeptične in pravijo, da pride do nove vlade šele v jeseni. Pravilna rešitev pa bi bila samo koncentracijska vlada in ne vlada RR. Na čelu te vlade ne bi smel biti Pašić, ker da je njegova politika doživela polom. Za sestavo koncentracijske vlade ima vse potrebne lastnosti edinole Ljuba Jovanović in zato, da se more reči, da se bliža ura g. Ljube Jovanovića, pa čeprav ga je Pašić postavil formelno v ozadje.

= **Cankov odstopi.** Demokratičerski zgovor, kakor se bolgarska vladna stranka tako po nevrednem imenuje ko naš »nacionalni« blok, je pozval Cankova, da odstopi. Novo vlado bi sestavil Ljapčev, sedanji predsednik Demokratičeskega zgovora. — Stanje je na Bolgarskem še dalje nevzdržno. Režim se potaplja v krvi in skuša z vislicami podaljšati sebi življenje. V Vraci je bilo obsojenih 5 »komunistov« na smrt na vešala, v Varni se je pričel proces proti 144 komunistom in zahteva državni pravdnik za — 40 oseb smrt na vešalih. — Pri Vračaru so bili ubiti vodja komunistov odvetnik Popov in dva njegova spremljevalca.

= **Coolidge za sigurnostne pakte.** Pri patriotični proslavi v Cambridge-u, v državi Massachusetts, je imel predsednik Coolidge velik govor, v katerem se je dotaknil tudi garancijskih paktov, ki jih mislijo skleniti evropske države. Coolidge je izjavil, da bo Amerika moralično podpirala te pakte, ker služijo ideji miru. Če si evropske države medsebojno ne zaupajo, potem je pravilno, da z garancijskimi pakti zasigurajo mir.

= **Koliko dolgujejo zavezniške države Veliki Britaniji?** Po uradnih podatkih dolgujejo Veliki Britaniji: Francija 623,279.000 funt šterlingov, Italija 533,399.000, Portugalska 21,544.000, Jugoslavija 28,481.000 (ali okoli 7.840 milijonov dinarjev), Rumunska 24 milijonov 778.000 in Grška 23,355.000 funt šterlingov. Od vseh teh vsot je prejela Velika Britanija dosedaj samo 20 milijonov funtov šterlingov od Nemčije na račun reparacij, dočim je plačala Ameriki že 80 milijonov funtov šterlingov. Po Balfourovem principu bi morala Velika Britanija dobiti že 600 milijonov funtov in je zato razumljivo, če je v zadnjem času pričela Velika Britanija na svoje dolžnike pritiskati.

= **Državni proračun sovjetske Rusije.** Na finančni konferenci je podal Sokolnikov pregled o proračunu za bodoče leto, ki bo po njegovem mnenju znašal 3560 milj. zlatih rubljev. Dohodki iz neposrednih in posrednih davkov se cenijo na 1568 milijonov, iz transportov na 1748 in iz drugih panog na 500 milijonov. Glede izdatkov je Sokolnikov mnenja, da je treba zvišati izdatke za narodno obrambo »ne morda radi tega, ker želi sovjetska Rusija vojno, marveč, ker mora, kakor vsak dober hišni posestnik, katerega posest narašča, skrbeti za svojo varnost«. Glede inozemskega posojila je izjavil Sokolnikov, da bo treba rešiti vprašanje predvojnih dolgov, kljub temu, da jih je vlada črtala. »Mi smo voljni prevzeti obveznosti, katere bomo tudi izpolnili, toda biti morajo v mejah možnosti in dati Rusiji gotove koristi.« Mednarodni položaj Rusije je povoljen. Vlada je naročila zlate červonce, ki so določeni za plačila v Perziji, Afganistanu in Kini. Na ta način bi se izpodrinil ameriški dolar, ki je dosedaj tam v obtoku.

= **Zahteve Kitajske.** Nota Kitajske vsebuje 13 točk in sicer zahteva Kitajska: 1. Ukinjenje izjemnega stanja. 2. Izpustitev vseh aretiranih Kitajcev in zopetno otvoritev vseh kitajskih šol. 3. Kaznovanje vseh povzročiteljev policijskih nemirov. 4. Poplačilo škode kitajskim trgovcem, obrtnikom in podjetni-

kom. 5. Zavezniške države se morajo opravičiti. 6. Ustanovitev mešanega sodišča. 7. Vsi stavkujoči morajo biti zopet sprejeti v službo. 8. Delavske plače treba zboljšati. 9. Kitajci se smejo udeleževati magistratnih sej in Kitajci naj dobe proporčno zastopstvo. 10. Šangajski magistrat ne sme graditi nobenih novih poti izven mestnega ozemlja. 11. Vse omejitve tiskovne svobode treba preklicati. 12. Vsem kitajskim prebivalcem se prizna polna zborovalna in združevalna svoboda. 13. Tajnik magistrata se odpusti. — Vse te točke se nanašajo na mesta in ozemlja, ki so pod tujo upravo. Stališče evropskih držav h kitajskim zahtevam še ni odrejeno, ker se vrše še pogajanja med velesilami. Največja težkoča je v tem, ker ni v Kitajski vlade, ki bi imela popolne avtoritete in mogla to, v kar se je zavezala, tudi izvesti.

= **Položaj na Kitajskem.** V Swatau je prišlo do spopada med demonstranti in mornarskimi vojaki. V Kantonu je bila ustanovljena nacionalna vlada, kateri pripada tudi sin Sunjatsena. K slavnostnem nastopu nove vlade so bili povabljeni tudi zastopniki tujih držav, ki so pa vabilo odklonili.

= **Napredek demokracije na Holandskem.** Pri državnozborskih volitvah so stranke desnice dobile 54 mandatov, stranke levice pa 46 mandatov. Desničarji so izgubili 17 mandatov na levico.

AGITACIJA SDS.

Ker gore agitatorjem SDS tla pod nogami, so začeli obljubljati. Tako je govoril neki samostojni demokrat na nekem sestanku samostojne demokratske stranke, sledeč demagoški govor:

»Zgradili bomo vam šolo . . .«

— Bravo!

»Uredili bomo vam ceste . . .«

— Tako je!

»Zgradili bomo vam tudi most . . .«

— Pa nimamo reke.

»Dali bomo vam tudi reko!

= **Spremembe v grški diplomaciji.** »Politika« poroča, da je pričakovati spremembe v grški diplomatični službi. Tako bo grški poslanik v Beogradu Zamados prestavljen v Berlin. Na njegovo mesto pride sedanji berlinski poslanik Kanelopulos.

BOLJŠEVIŠKI POGOJI ZA PVRATEK V RUSIJO.

Boljševiško časopisje razpravlja te dni o načinu, kako si je na najsigurnejši način mogoče pridobiti vse pravice državljanov sovjetske Rusije. Gre za izseljence in begunce, od katerih dandanes pač marsikdo sanja o povratku v Rusijo. Sosnovski, eden izmed boljševiških časopisnih generalov, pripoveduje (ali pa si je izmislil) v »Pravdi« o vdovi generala, ki je potožila svoje gorje kompetentnemu funkcijonarju. Ali bo njen sin, emigrant, beli gardist, našel milost, ako se vrne v sovjetsko Rusijo? Seveda, vstopil je v inozemstvu v službo sovjetske Rusije, uporabil je svojo vojaško preteklost zato, da je deloval kot vohun za sovjetsko Rusijo. Zasačili so ga in utaknili v ječo »v tuji državi«. V ječi je začel študirati »nov svet«, to se pravi, čital je Ljeninove spise, toda, ali bo vse to zadostovalo, da se opere njegova preteklost? Kaj je odgovoril gospod funkcijonar? »No, samo ob sebi se razume, da si je vaš sin pridobil v sovjetski Rusiji državljanstvo, na kar najbolj siguren način.« Na povratku skesanih grešnikov, ni političnemu biroju ničesar ležeče. Toda ljudje, ki niso »idioti«, ki »so uvideli, da ni več boga ne carja«, ti so pripravljeni delati za Moskvo, ti ljudje »so dosti storili, da dosežejo odpuščanje domovine«. Ta migljaj s kolom na naslov ruske emigracije nudi Evropi in ruski emigraciji najboljši dokaz, kako izgleda v resnici življenje v tej deželi.

Književnost.

KAZAN, VOLČJI PES.

Spisal Oliver Curwood. Poslovenil P. V. B. Ljudska knjižnica, 19. zvezek. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. izv. Din 18.—, trdo vezanemu v platno Din 30.—. — Ta kanadski roman je eno najveličastnejših del ameriškega slovstva in je vzbudil velikansko senzacijo. Preveden je bil takoj v skoro vse civilizirane jezike in je povsod imel nenavaden uspeh. To je živalski roman, a pusti daleč za seboj živalske pripovedke Angleža Setona Thompsona ali pa Ruyard Kipplingove povesti iz indijske džungle. Kazan ni samo povest iz življenja volkov in lovcev v severnih kanadskih pustinjah, temveč je obenem tudi napet roman, da ga oni, ki ga je začel čitati, ne more odložiti, predno ga ni prečital do konca. Kar se tiče napetosti, se more kosati z vsakim modernim romanom. Opozarjamo bralce na izredni užitek, ki jim ga bo nudil ta roman.

Planinski Vestnik. Izšla je 7. številka »Planinskega Vestnika« s sledečo vsebino: Dr. Rudolf Andrejka je priobčil z ozirom na bližajočo se otvoritev koče na Ratitovcu članek »Ratitovec«. V listu je tudi slika omenjene koče. G. Janko Mlakar zanimivo opisuje svoje ture po Salcburški pod naslovom »Wiesbachhorn«. Slede še nekateri sestavki, ki bodo zanimali ljubitelje narave.

GLAS IZ OBČINSTVA.

Na kolodvorski pošti je pri enem okencu zaposlena samo ena gospodična, ki ima dela čez glavo, zakaj odpraviti ima včasih 12 do 15 strank naenkrat. Naravno je, da se pripeti, da mora vsled tega ta ali oni čakati po pol ure. Ker so stranke po večini trgovci in uslužbenci, katerih čas je drag — da se tako izrazimo — bi bilo želeti, da se nastavi še ena uradnica, vsaj je dosti brezposelnih gospodičen, ki bi rade vstopile v poštno službo.

Dnevne vesti.

DRAGINJA IN STRANKE.

Za časa volitev je eno najbolj priljubljenih agitačnih sredstev vseh strank grmenje proti draginji. Zlate gradove obljubljajo tedaj strankarji volilcem in celo leta 1923. smo že slišali, kako se je obljubljalo, da bo moka po 10 kron, sladkor pa po 40.

Minejo volitve, so pozabljene tudi obljube. To vidimo zlasti tedaj, ko se je iz prebivalstva samega pričelo spontano gibanje za boj proti draginji. Ker pa to gibanje ni organizirano, zato tudi nima onega uspeha, kakor bi ga moglo in moralo imeti. Krivda za neorganiziranost protidraginjskega gibanja pa zadene stranke. Kakor za vse druge stvari, so apatične tudi za draginjo in menda zanima stranke samo še ugibanje o beograjskih vladnih kombinacijah.

Le tako je mogoče, da je šlo vse preko poročila o sestanku gostilničarjev, na katerem je bil sprejet novi cenik za jedila. Po tem ceniku bi veljal v drugovrstnih gostilnah jutranji golaž — da omenimo samo eno stvar — 5 dinarjev, to je 45 švicarskih santimov ali najmanj 40 zlatih vinarjev. Da je ta vsota več ko pretirana, ni treba povdarjati in zato je po večini gostilen tudi dejansko nižja. Novi cenik bi torej pomenil faktično po mnogih gostilnah povišanje cen in naše stranke na to molče.

Zakaj pa imamo potem pravzaprav stranke? Za politične pravice ljudstva se ne brigajo, kakor kaže mirno prenašanje ukinjene ljubljanske avtonomije. Za kulturne stvari se tudi ne brigajo, kar opažamo dnevno. In ne brigajo se niti za gospodarske stvari in za odpravo draginje, pod katero prebivalstvo naravnost ječi.

Ali res mislijo stranke, da so tu samo zaradi volitev?

— **Malo pojasnila.** »Slovenec« je indiguiran vsled našega članka o klerikalizmu. Naj nam bo dovoljeno zelo kratko pojasnilo. Današnji notranji politični položaj, ko je SLS kljub svoji legalni legitimaciji potisnjena v ozadje in izklj. od sporazuma, priča, da je v politiki SLS neka napaka. So ljudje, ki mislijo, da je ta napaka samo taktične narave, dočim mislijo drugi, da je vzrok v samem programu SLS. Naše mnenje smo izrekli v uvodniku in ne v članku, napisanem pod psevdonimom »Alfa«. Ker pa smo se v uvodniku ozirali v prvi vrsti le na politiko strank, v kolikor zadeva razmerje do drugih plemen oziroma narodov v Jugoslaviji, izpopolnjujemo svoj uvodnik in trdimo, da je postalo za SLS aktualno vprašanje njene **laizacije.** Kakor so morali o tem razpravljati popolari, tako se bo morala pečati s tem vprašanjem tudi SLS. Sicer pa je SLS dejansko, čeprav premalo jasno, že na poti laizacije in sicer s tem, ko je proglasila sebe za vseslovensko stranko. Je vendar jasno, da ne more biti res vseslovenska stranka nelaična stranka in zato mislimo, da bo ta problem vedno močnejši in da je mogoče že danes za SLS zelo aktualen. In ker se je pisec članka o klerikalizmu tega vprašanja dotaknil, zato smo njegov članek priobčili, v pričakovanju, da izzove stvarno debato. Te pa »Slovenec« ni dal, kar v interesu razčiščenja pojmov samo obžalujemo.

— **Urednik »Istarske Reči«** predan drž. pravdniku. Zaradi nedolžne satirične notice na v Julijski Benečiji obstoječe politične razmere, priobčene pod rubriko »Franina i Gjurina« je predan ravnatelj in odgovorni urednik »Istarske Reči« državnemu pravdništvu.

— **Zabranjen koncert tržašče Glasbene Matice.** Tržaška Glasbena Matica je nameravala prirediti v Tomaju velik koncert, ki bi se ga bili udeležili zastopniki vseh slovenskih pevskih društev. Vstopnice so bile že vse prodane, v zadnjem trenutku pa je tržaški prefekt prireditev prepovedal.

— **Odlikovanje v vojaški službi.** Odlikovani so: z redom belega orla 4. razreda kapitan fregate Bernard Jeločnik; z redom belega orla 5. razreda polkovnik Jovan Naumović; z redom Sv. Save 3. razreda brigadni general Sava Trifković in konjeniški polkovnik Jovan Svabčić; z redom Sv. Save 4. razreda inž. podpolkovnik Edvard Štefin; z redom Sv. Save 5. razreda pehotni podpolkovnik Karel Dolenc, pehotni major Štefan Krčmar in artiljerijski major Štefan Bogumil Armič.

— **Promocija.** V soboto je promoviral na zagrebški univerzi doktorjem prava iz državne vede g. abs. jur. Lovro Loretto.

— **Imenovanje.** Docent beograjske univerze g. dr. Milko Kos je imenovan za izrednega profesorja pomočnih zgodovinskih ved na zagrebškem vseučilišču.

— **Na tehniški visoki šoli v Brnu** je z odliko bil te dni promoviran za inženerja kemije gospod Franjo Kočevar iz Hrastnika.

— **Izpremembe v poštni službi.** Premeščeni so: Leopold Rihar od poštnega urada Ljubljana 1 k poštnemu uradu Ljubljana 2, Terezija Žnideršič iz Doljnjega Logatca v Planino pri Rakeku, Antonija Koželj iz Ljubljane 1 v Moravče, Josip Šavelj iz Celja v Žalec, Anton Kroflič iz Ljubljane 1 v Celje in Marija Kasjak iz Sv. Lovrenca v Krško vas.

— **Izpremembe v vojaški službi.** Administrativni kapitan Edvard Hribar je trajno upokojen, avijatični podporočnik Anton Čad pa je reaktiviran.

— **Izpremembe v državni službi.** Revizor pri carinarnici v Ljubljani Dragotin Bogner je imenovan za upravnika pri glavni carinarnici v Nišu, revizor pri carinarnici v Ljubljani Karel Gergljič pa za upravnika pri glavni carinarnici v Vinkovcih. Glavni revizor pri carinarnici v Beogradu Janko Janković je v istem svojstvu premeščen h glavni carinarnici v Bohinjski Bistrici. Premeščeni so: izvršilna uradnika Anton Vok iz Celja v Maribor, Ivan Saksida iz Ptuja v Celje in kancist Leopold Wallner iz Višnje gore v Ptuj kot izvršilni uradnik.

— **Iz »Uradnega lista«.** Zadnji »Uradni list« prinaša med drugim sledece: »Naredba ministrstva za agrarno reformo z dne 29. aprila 1925 o dolžnosti kolonistov, naseljenih v severnih krajih »naredbo o določanju objektov in subjektov agrarne reforme« in natečaj za mesto pogodbenega administrativnega uslužbenca pri Zdruzeni bratovski skladnici v Velenju.

— **Gradnja higijenske visoke šole.** Dne 1. avgusta se položi temeljni kamen higijenske visoke šole v Zagrebu.

— **Vsepoljski novinarski kongres.** Pripravljalna dela za vsepoljski novinarski kongres so tako daleč napredovala, da je smatrati kongres zasiguranim. Katerega dne se kongres vrši, še ni določeno, gotovo pa je, da se vrši v Varšavi.

— **Na šumarski fakulteti zagrebške univerze** je položil diplomski inženerski izpit g. Franjo Jurhar iz Griž v Savinjski dolini.

— **Izpit iz stavbenega inženerstva** je položil v Pragi g. Lojze Majcé iz Ljubljane.

— **Iz učiteljske službe.** V 3. skupino II. kategorije so postavljeni: Valerijana Arrigler, učiteljica v Skaručini, Erna Likar-Gospodarič, učiteljica na Rakeku, Ana Meliva, uciteljica na Uncu, Ana Mitterhamer-Stegenšek, učiteljica v Toplicah v Zagorju, Marija Učakar, učiteljica pri Sv. Križu pri Kostanjevici, Marija Perko, učiteljica meščanske šole na Jesenicah, Leopoldina Plevelj, učiteljica v Sevnici, Ana Šeme, učiteljica v Šmarjeti (srez Krško), Franja Weber, učiteljica v Starem trgu pri Ložu in Vilma Kladnik, učiteljica v Sevnici.

— **Razpisano mesto.** Odda se služba okrožnega zdravnika v Planini pri Sevnici. Prošnje je vložiti do dne 12. julija pri velikem županu ljubljanske oblasti.

— **Statistika belgijskega prebivalstva.** Po zadnjem uradnem štetju šteje Belgija 7 milijonov 684.474 prebivalcev in sicer brez od Nemčije odstopljenih okrajev Eupen in Malmedy, ki štejeta 59.785 prebivalcev. Število moških je znašalo 3,793.512, število žensk pa 3,891.162.

— **Šolska statistika Zagreba.** V preteklem letu je obiskovalo ljudske šole v Zagrebu 4812 otrok, meščanske šole 802 učenca, obrtne šole 3924 dijakov. V splošnem je bilo v šolah, za katere skrbi mestna uprava 9538 dijakov. To ogromno število učencev je podučevalo 180 učnih moči.

— **Razvoj sokolske ideje na Poljskem.** Ob priliki sokolskkega izleta v Poznanj, ki se ga je udeležilo 8.000 delegatov in 6.000 telovadcev, so ugotovili prireditelji, da se razvija v Poljski sokolska ideja vedno lepše. Izrazili so nado, da bo dosegla v par letih sokolska organizacija isto intenziteto, kakor jo je imela pred vojno na Češkem.

— **Poljski izvoz.** Državna trgovska bilanca Poljske izkazuje za mesec marec 70 milijonov deficita. Po zadnjem poročilu ministrskega predsednika se je ta deficit meseca aprila zvišal na 93 milijonov zlatih. Poleg tega pa se je zmanjšal uvoz iz inozemstva v mesecu aprilu za 7 milijonov zlatih. Uvoz se ni zvišal, izvoz je pa padel. Padec izvoza pa se ne tiče množine eksportiranih predmetov, temveč njihove denarne vrednosti. Ta je padla za 25%.

— **Potres na Japonskem in v Kaliforniji.** Na južnem Japonskem in v Kaliforniji je bil zopet močan potres. Na Japonskem sta dve mesti popolnoma porušeni. V Santi Barbari je izbruhnil vsled potresa požar. Iz Bogote v Kolumbiji poročajo, da je začel vulkan Caleras bruhati. Mesto Florida je najbrže uničeno.

— **Drzen vlom.** Te dni je vlomila ciganska tolpa, ki je taborila v bližini Požarevca, v trgovino tamošnjega trgovca Jakoba Konstantinovića ter odnesla za 50.000 Din blaga. Trgovčevega brata, ki je spal v trgovini, so omamili s kloroformom. Tolpa je naslednjega dne izginila brez sledu.

— **Tragedija izza časa okupacije v Srbiji.** Te dni so našli v bližini vojaškega strelišča v Beogradu zakopano truplo avstrijskega oficirja. Pri njem so našli dozo za cigarete z napisom Josef Reicher. Policija sumi, da gre za misterijozen umor, ki je vzbujal 1918 v Beogradu veliko senzacijo ter je še danes nepojasnjen. Glavno vlogo v tej drami je igrala neka beograjska dama. Nadporočnik Reicher je bil prideljen nekemu bataljonu okupacijske armade v Banjici. Trije njegovi podčastniki so imeli intimne zveze z neko lepo beograjčanko, ki se je dopadla tudi njemu. Po težkem trudu se mu je posrečilo, da si je pridobil tudi on njeno srce. Nekega dne pa je dama nenadoma izginila iz Beograda. Nadporočnik je sumil, da so damo spravili s pota njegovi trije rivali. Zato jim je jel delati v službi težkoče. Končno jih je ovadil pri vojnem sodišču radi poneverbe uradnega denarja. Zato se sumi, da so ga na mestu, kjer so ga sedaj našli, pričakali v zasedi in umorili ter zakopali. Beograjska policija je o zadevi obvestila dunajsko in upati je, da se bo stvar kmalu ugotovila.

— **Kapela kot skladišče tihotapcev.** Finančni organi so našli v podstrešju neke kapele pri Jarčevem dolu v Bosni skladišče utihotapljenega tobaka. Tihotapci so imeli v kapeli celo stroj za rezanje tobaka. Ker obiskuje ljudstvo cerkev samo ob nedeljah in praznikih, so imeli tihotapci ves teden čas za svoje delo.

— **Morilec Lederer zblaznel.** Morilec Gustav Lederer, ki je, kakor znano, obsojen radi umora prekajevalca Kudelke na smrt, je postal v ječi silno pobožen, tako da napravlja utis versko blaznega človeka. Preiskali ga bodo psihijatri, da se ugotovi, če ne simulira.

— **Tragična smrt narodnega poslanca.** Površnost naše javne uprave je zakrivila prezgodaj smrt delavnega narodnega poslanca Hamzalija Ajanoviča. Ajanovič se je odpeljal v petek zvečer z avtomobilom iz Tešnja v Sarajevo, od koder se je nameraval z ostalimi poslanci JMO odpeljati v Beograd k pondeljkovi seji Narodne skupščine. V avtomobilu se je vozila še njegova soproga in ravnatelj Muslimanske Trgovske Banke iz Tešnja, ki je avto vozil. V bližini Banja Luke je zavozil avto s precejšnjo brzino na neki most, ki je bil v stanju poprave, kar pa ni bilo označeno, kakor zahtevajo upravni predpisi. Avto je padel v 15 metrov globoko strugo. Ajanovič je padel naravnost na glavo in je ostal na mestu mrtev. Oba sopotnika sta bila težko poškodovana. Pokojni Ajanovič, rodom iz Tešnja, je študiral gimnazijo v Sarajevu in pozneje posečal filozofsko fakulteto zagrebške univerze. Po prevratu se je posvetil političnemu življenju in se pridružil muslimanskemu gibanju. Kot politik je bil zelo spreten in si je znal s svojim nastopom pridobiti simpatije vseh parlamentarnih tovarišev. JMO pa je izgubila z njim pridnega delavca, naša skupščina pa talentiranega in sposobnega politika. Pokojni poslanec je bil tudi urednik sarajevske »Pravde«, glasila Jugoslovanske muslimanske organizacije.

— **Zgradba nove tehnične fakultete v Beogradu.** V avgustu se prične graditi v Beogradu novo poslopje za tehnično fakulteto. Stroški so proračunjeni na 70 milijonov dinarjev. Stavba bo končana v 3 do 4 letih.

— **Fašisti in rdeča ovratnica.** »Vorwärts« poroča, da je prišlo na italijansko švicarski meji do fašistovskega napada na švicarske turiste, ker je imel nekdo izmed njih rdečo ovratnico. Fašisti so prekoračili mejo in so se umaknili šele tedaj, ko je švicarska straža nanje streljala.

— **Zaplemba 16 hektolitrov vina.** Finančna straža je te dni doznala, da prodaja Hrvatsko planinsko društvo že pet let vino na Sljemenu, ne da bi imelo za to potrebno koncesijo. Ob tej priliki je bilo v tamošnji planinski koči zaplenjenih 16 hektolitrov vina, proti društveni upravi pa je bila vložena ovadba na finančno ravnateljstvo v Zagrebu.

— **Relegiranje medicinca, ki je pagnal svojo ljubico v smrt.** Beograjska univerzitetna disciplinarna komisija je izrekla te dni sodbo nad medicincem Ljubomirom Živkovićem, ki je, kakor znano, pognal s svojim nečloveškim obnašanjem svojo koleginjo in prijateljico Milenijo Marković v smrt. Ljubomir Marković je bil spoznan nevrednim časti akademika beograjske univerze ter relegiran. To je najstrožja kazen, ki jo more izreči univerzitetna oblast. Da postane pravomočna, jo mora potrditi minister prosvete.

— **Protestni izredni občni zbor društva geometrov v Ljubljani.** V nedeljo, dne 28. junija je sklicalo društvo geometrov v Ljubljani izredni občni zbor, da protestira proti nezakonitemu postopanju Generalne direkcije katastra pri napredovanju geometrov z visokošolsko naobrazbo. Po ostri debati o celem geodetskem vprašanju se je na občnem zboru soglasno ugotovilo, da je skrajno krivično uvrstitev geodetov zakrivila delegacija ministrstva financ v Ljubljani, ki se ni zavzela za uvrstitev geometrov z visokošolsko naobrazbo v I. kategorijo drž. činovnikov. — Največja krivda pa pade na generalno direkcijo katastra, ki se absolutno protivi vsaki uvrstitvi geodetov v I. kategorijo in sicer z ozirom na razmere, ki vladajo v geometerski stroki v Srbiji. Razven memoranduma na univerzo v Ljubljani, kjer se naproša univerzitetni svet, naj zahteva od finančnega ministrstva obvezno izjavo, da se absolventi geodetskega oddelka na tukajšnji univerzi uvrstijo v I. kat. drž. činovnikov in v slučaju negativnega odgovora naj sklene ukiniti geodetski oddelek, ker ne more nositi odgovornosti za moralno in materijelno škodo geodetov, je bila soglasno sprejeta tozadevna resolucija.

— **Vlom v cerkev Sv. Petra v Rimu.** Dne 4. t. m. ponoči so vlomili baziliko Sv. Petra v Rimu tatovi. Iz zakladnice so odnesli raznih dragocenosti v skupni vrednosti 4 milijonov lir.

— **Dietmar, Kindermann in Woescht obsojeni na smrt.** Svoječasno smo poročali o treh nemških dijakih, ki so bili v Moskvi aretovani radi špijonaže. Preiskava je »ugotovila«, da so bili poslani od neke nemške organizacije v Rusijo z nalogom, da izvrše na Trockega in Stalina atentat. Te dni so bili obsojeni na smrt.

— **Nesreča pri delu.** Te dni se je pripetila v Zagorju na železnem mostu rudniške železnice velika nesreča. Vlak, ki je vozil premog od premogovnega perišča na nakladalnice, je vrgel štiri ženske, ki so čistile most, v potok. Padle so kakih 10 metrov globoko na kamenje v potoku. Delavka Josipina Jurij se je ubila, dve sta bili težko, ena pa lahko ranjena.

— **Dober tek.** Dočim se večina današnjih ljudi pritožuje nad slabo prebavo, imajo drugi, ki so se znali med vojno založiti s primerno zalogo živil, še prilično dobro ohranjen želodec. Vse pa presega sin nekega norveškega stavca, ki sne vsak košček papirja, ki mu pride pod roko. Stariši imajo z njim velik križ, ker morajo skrbno paziti, da jim ne poje došle korespondence, predno je niso prečitali. 11-letni deček pa je kljub temu zelo razvit, kar najbolje dokazuje njegova telesna teža 60 kilogramov. Zdravniki, ki so ga preiskali, majejo z glavami, ker ne morejo ugotoviti nobene abnormalnosti. Za pisarno deček ne bo.

— **Vžigalice »Družbe sv. Cirila in Metoda«,** katere ima v zalogi tvrdka Iv. Perdan nasl. v Ljubljani, prinašajo Družbi lepe dohodke. Ravnokar smo prejeli od imenovane tvrdke prispevek Din 10.900.— za vžigalice in od družbinega čaja Din 1000.—. — Ti prispevki pa se lahko še zvišajo, čimveč vžigalic se proda. Narodna dolžnost Sloven-

cev je, da kupujejo C. M. vžigalice, ker s tem podpirajo obrambeno šolsko družbo sv. Cirila in Metoda.

— **Sklep šolskega leta na drž. realki v Mariboru.** V letu 1924/25 je bilo vpisanih na zavodu 428 učencev in 41 učenk, torej skupaj 469 učencev. Koncem leta je ostalo še 420 učencev in 39 učenk. Jugoslovenov je bilo 401 (87·%) ostalih Slovanov 11, Nemcev 39 (9·6%) in 1 Italijanka. Pravoslavnih je bilo 7, evangeljskih 9. Učni uspeh: 43 odličnjakov, 16 vrlo dobrih in 260 dobrih, skupaj takih, ki so absolvirali z uspehom 320 (70%, to pomeni proti lanskemu letu napredek, zakaj lansko leto jih je bilo samo 61%). Nezadosten uspeh: 25 (5·9%). Ponavljalni izpit jih ima 103 (22·%). Neklasificiranih jih je ostalo 7. Za leto 1925/26 je sprejetih že 99 učencev in učenk v 1. razred.

Ljubljana.

— Mestna zastavljalnica ima tomesečno dražbo novembra 1924 zastavljenih predmetov 9. julija t. l. ob 3. uri popoldne.

— **Kako ohranti sadni mošt ali vino skozi celo leto brez alkohola v sodih** je zelo važno gospodarsko vprašanje, ki more zanimati vsakogar. Dne 6. julija pride g. U. Eggenberger iz Švice ter bo predaval v pondeljek in torek (obakrat ob 19. uri) v dr. Krekovi gospodinjski šoli (Šelenburgova ulica 1). Z ozirom na važnost tega problema se vabijo vsi interesenti, da se teh predavanj udeleže. Praktični poskusi se bodo vršili v torek, sredo in četrtek. Vstop vsakomur prost. Udeležbo pa je prijaviti do 18 ure v pondeljek pisarni »Svete Vojske« na Poljanskem nasipu 10, kjer dobi vsak udeležencu brezplačno vstopnico, brez katere pa brezpogojno vstop ne bo nikomur dovoljen.

Gospodarstvo.

Carina pri nas in pri sosedih.

»Neue Freie Presse« objavlja interesantno primerjalno tabelo o uvoznih carinah v avstro-ogrskih nasledstvenih državah in v Nemčiji. Ker je spričo novega carinskega zakona stvar za nas še posebej aktualna, prinašamo to tabelo ekscerptu.

Na posamezne predmete (v 100 kg) je carina v zl. kronah (nekdanja Avstro-ogrska = AO, avstr. republika = A, Češkoslovaška = ČSL, Ogrska = O, Jugoslavija = Jug., Poljska = P, Nemčija = N):

	AO	A	ČSL	O	Jug.	P	N
Volnena prejica do št. 12	14.—	14.—	18.—	24.—	20.—	79.20	7.20
št. 12 do 29	19.—	19.—	24.43	36.—	30.—	79.20	13.20
Volnene tkanine	190.—	207.—	307.14	350/300	180/250	420.—	204.—
Volnene odeje	29.—	50.—	62.14	60.—	250.—	448.—	162.—
Usnje za podplate	45/55	50.—	85.71/102	120/170	130.—	78/91	36.—
Leseno pohištvo (najfinejše)	40.—	70.—	128.57	300.—	360.—	700.—	86.40
Sekire	17.50	17.—	20.—	28.—	30.—	20.—	5.40
Lopate	17.50	22.—	24.—	28/34	30.—	20.—	5.40
Dinamo-motorji: 200—500 kg	32.—	56.—	118.—	140/125	120.—	270.—	10.80
500—1000 kg	27.—	45.—	101.14	125.—	80.—	190.—	8.40
1000—3000 kg	27.—	40.—	101.14	110.—	80.—	190.—	8.40
Žarnice	200.—	200.—	371.40	300/600	600.—	300/800	96.—
Jedilno orodje (posrebr.)	240.—	350.—	668.57	500.—	800.—	525.—	288.—
Ključavnice za pohištvo, navadne	30/38	38/50	71.40/94.88	60/90	80/120	50/80	18/24

Komentar je nepotreben.

× **Naša častna konzula v Španiji.** Ministrstvo inostranih del je obvestilo Trgovsko in obrtniško zbornico, da sta bila z ukazom z dne 29. maja t. l. postavljena za častna konzula v Španiji gg. Gjorgje Panajot v Barceloni in Jovan Kružič-Turina v Las Palmas.

× **Znižanje takse za francosko vidiranje potrdil o izvozu blaga.** Trgovska in obrtniška zbornica je dobila sporočilo, da je ministrstvo inostranih del na prošnjo ministrstva trgovine in industrije in posameznih zbornic začelo pogajanja s francosko vlado radi znižanja dosedanje takse, katero so zahtevale francoske konzularne oblasti za viza na potrdilih o izvoru blaga. Pogajanja glede tega vprašanja so se uspešno končala in tukajšnje francosko poslaništvo je obvestilo ministrstvo inostranih del, da je soglasno v sporazumu z našo vlado, francoska vlada določila, da se potrdila o izvoru blaga v vrednosti izpod 100 zlatih francoskih frankov vidirajo brezplačno, a da se potrdila o izvoru blaga od 100 ali več frankov vidirajo proti plačilu 5 zlatih francoskih frankov. Francosko poslaništvo je izdalo v tem zmislu naredbo vsem francoskim konzulatom v naši državi.

× **Legitimacije za jadransko razstavo v Splitu,** ki se bo vršila ob priliki otvoritve nove liške proge od 25. julija do 25. avgusta 1925 je dobiti za znesek po 20 Din v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Na legitimacijah, ki nudijo posetnikom po državnih železnicah, kakor tudi na ladjah Jadranske in Dubrovniške plovitbe 50% popusta, so natisnjena tudi vsa pojasnila glede veljavnosti legitimacij s predpisi.

× **Važno za mizarska podjetja.** Trgovska in obrtniška zbornica opozarja, da bo komanda V. armijske oblasti v Nišu nabavila za svojo uporabo večjo količino pisarniškega pohištva od najfinejše do najpriprostejše vrste. Producenti in trgovci te stroke se pozivajo, da vpošljejo svoje kataloge in cenovnike pisarniškega lesa gori navedeni komandi. Pri določanju cene se mora predvideti in vračunati ceno s prodajo franko vagon železniška postaja Niš in plačanje 4½% za državne takse in davke.

× **Graški velesejem.** Jesenski velesejem v Gradcu se bo vršil letos od 29. avgusta do 6. septembra. Ravnateljstvo avstrijskih zveznih železnic je dovolilo za udeležence velesejma tako popust na tovornih tarifah, kakor tudi 25% znižanje osebnih tarifov na vseh železnicah. Natančnejše informacije dobijo interesentje v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice, kjer so tudi prijavnice za udeležbo na tem sejmu na razpolago.

Širite „Nar. Dnevnik“.

Izdajatelj: dr. Josip Hacin.
Odgovorni urednik: Železnikar Aleksander.
Fiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

(23)

V oklopniaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

»Pred telo? Pred svoj gol trebuh?« reče ogorčeno nepoboljšljivi posmehovalec. »Če si bom hotel osnažiti nos, vendar ne bom s svojim organom za duhanje jadral okrog vašega trebuha. Ne, slišite, iz tega ne bo nič — ampak nekaj drugega vam dam — tu,« Groen potegne iz žepa škatljico za očala, »svoja očala vam posodim!«

Deacon poprosi raje delavca. A tudi pri teh nima sreče. Nobeden mu ne da kaj obleke, eden izmed njiju pa ima robec in tega dobi in še povrhu košček niti.

»Ali tak-le se vam vendar ne smem pokazati,« stoka še vedno mr. Deacon, ki se nenadoma zelo sramuje dame.

»Sila kola lomi,« odloči slednjič Leonor, »pridite iz trstja, a ostanite za mano.«

Tedaj se prikaže Deacon, pred telesom ima privezan velik, rdeč robec, na katerem je naslikan spomenik Device Orleanske.

Ko premaga prvo zadrego, napne vse sile, da bi odvrnil Leonor od njenega namena, opozarja jo na vse mogoče nevarnosti, pomanjkanje vode itd.

»Tu na špecijalki vidimo dosti večjih in manjših rek, ki jih mora avto prebroditi, ker tečejo vse od vzhoda proti zahodu. In sedaj, ko je pravkar minila deževna perioda, bo povsed dosti vode, divjačine pa tudi ne bo manjkalo.«

»In Indijanci, ki bodo kmalu za vami? Rotim vas, pojdimo nazaj v Omaha City, ali pa vsaj v fort Kearny — ali še bolje, počakajmo tu, mr. Hartung se bo vrnil gotovo sem!«

»In če ne more v avtomobilovo notranjost? Ne, mi gremo po sledu, dokler nam bo to mogoče. Ostanite sami tu, ali pa pojdite, kamor hočete.«

Na ramo obesi več ustreljenih vodnih ptičev, trije tehniki storijo isto in takoj se podajo na pot.

In mr. Deacon ni ostal ob reki! Nekaj trenutkov se bojuje sam s seboj, nato pogleda obupno proti vzhodu in zahodu in potem jo udari za družbo. Pri vsakem koraku dvigne visoko noge, zakaj trava je precej ostra; spredaj mu frfota mesto figovega lista robec z Devico Orleansko in z zmagoslavno zastavo.

10. Na pločniku.

Zaman išče Georg kljuko, da bi odprl vrata.

Tukaj se domisli, da gre tu za skriven mehanizem, ki mu ga še niso razložili.

Komaj razloči vrata, tako dobro zapirajo, ali tam kjer so, opazi gumbe s šestrobnimi glavicami, prime prvega, z lahkoto ga zavije, enako drugega, tretjega in tako vse po vrsti.

Navijanje enega ali več teh gumbov prav gotovo odpre vrata; vprašanje je v kaki kombinaciji naj se to zgodi. Georg ima le eno roko svobodno, z drugo se drži za ročaj, ki jih je več, pri navadni vožnji so izginili v plošče. Zopet pa misli Georg, da je oni ženijalni človek, ki je sestavil avto, videl že naprej tudi možnost, da bo treba odpreti vrata v največjem diru, torej le z eno roko.

Tako tiplje po vseh gumbih, ki jih vrti v levo in v desno, dokler ne uvidi, da na ta način ne doseže svojega namena, če ne po nezaslišanem naključju. Zakaj gumbov je mnogo in kombinacij še več.

»Bog pomagaj, bi rekel Adam, to je pa lepa reč!«

Georg hoče sedaj ugotoviti, kako izgleda pred njim. Ker so imeli monterji opravila tudi na vnanji strani avta, je spuščena stopnjica kroginkrog in prav tako tudi ročaji, ki jih sicer ni možno videti.

Ko stopi Georg na stransko stopnjico, mu završi nasproti silovit veter, katerega povzroča divjajoči avto sam. Bil je v istem položaju kakor železniški izprevodnik, kadar stopa v brzovlaku od ene stopnice do druge. Georg pa ni železniški izprevodnik, ki je že vajen tega; prav neprijetno se počuti v tem viharju, pod sabo vidi zemljo, kako drvi navzad; v glavi se mu začne vrteti.

Zato zopet hitro stopi na pločnik. Pride, mu misel, da bi skočil dol, a pravtako hitro jo završe. Pogledal je v stran in navzdol. Tudi, če bi ne vedel, da vozi avto sto kilometrov na uro.

Nikogar naj ne premoti dejstvo, da so lokomotive brzovlakov urejene na sto kilometrov, da avti pri tekmah ali drugih športnih prireditvah vozijo s hitrostjo še več kilometrov. Sto kilometrov zadostuje popolnoma, da je nemogoč vsak skok — to se pravi, poskoči lahko vsakdo, ali njegov tilnik je v prav resni nevarnosti. S hitrostjo štiridesetih kilometrov vozi navadno osebni vlak. Pri pretečih nevarnostih, so že mnogokrat skočili izprevodniki iz vlaka, a le malokateri si ni polomil kosti — kako nevarno je skočiti z voza, če se splaše konji, in tak voz nikakor ne napravi štirideset kilometrov v uri, toliko hitrost razvija edino dober dirkalni konj tik pred startom; pa vprašajte jokeja, ki je gotovo zelo gibčen, če si upa tedaj skočiti raz konja.

MALI OGLASI

do 50 besed Din 3·—, vsaka nadaljna beseda 50 para.

Oglase
za vse liste naše kraljevine sprejema po originalni ceni. Biro »Reklama«. Beograd, Knez Mihajlova ulica 11, telefon 2639.

Fižol vseh vrst, suhe gobe, repno seme, kumno, mravljinčna jajca in druge pridelke kupuje SEVER & KOMP., LJUBLJANA. Cene sporočamo na zahtevo.

Amerikanec,
premožen, bi se, vrnivši v domovino, rad seznanil z gospodično v starosti 20 do 25 let. Denar postranska stvar. Cenjene ponudbe s sliko naj se pošljejo na upravo lista pod šifro »Srečen zakon«.

Ženitev.
Kmet — vdovec — bi se rad oženil. Prednost imajo one, katere posedujejo nekoliko premoženja. — Ponudbe s sliko na upravo lista pod »Ekonom«.

Potne vizume
od strani konzulatov v Beogradu preskrbuje najhitreje za zelo nizek honorar Biro »Reklama«, Beograd, št. 2639. Po pošti poslani potni listi se takoj vidirajo in se vrnejo priporočeno z doplačilom stroškov.

Revirni gozdar
s državnim izpitom, 34 letno temeljito vsestransko prakso in prvovrstnimi izpričevali, izvežban tudi v poljedelskem gospodarstvu, ki je vodil samostojno večje revire ter govori slovenski in nemški, želi izpremeniti svojo neodpovedano službo. Ponudbe pod »Revirni gozdar« na upravo lista.

Municija
za lovsko puško, kaliber 16, ugodno proda Sebenik, Ljubljana, Knezova ulica 28.

Visokošolec
išče primerne zaposlitve za čas počitnic. Sprejme tudi inštrukcije za jesenske izpite (humanist). Ponudbe na upravo lista pod »Visokošolec«.

Gospodična
poučuje citre proti nizkemu honorarju. Gre tudi na dom. Naslov pove uprava lista.

Tekstilbazar
Ljubljana, Krekov trg. 10, prvo nadstropje,
prodaja:
FROTIRJE,
KREPE,
DELENE,
CEFIRJE,
MIZNE PRTE itd.
po vnovič znižanih cenah.

Dr. Alojzij Vrtačnik in Dr. Drago Marušič
naznanjata, da sta svojo odvetniško pisarno
preselila
v poslopje Pokojninskega zavoda za nameščence na vogalu Aleksandrove ceste-Gledališke ulice.

„GROM“
CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDICIJSKI BUREAU
LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 44.
Naslov brzojavkam: „GROM“. Telefon interurban štev. 454.
PODRUŽNICE:
Maribor, Jesenice, Rakek.
Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.
Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

Kurja očesa
Najboljše sredstvo proti kurjim očesom
Clavèn
Zaščitni znak
Clavèn je mast
Skladišče v lekarnah ali drogerijah naravnost iz tvornice in glavnega skladišče.
M. HRNJAK, lekarnar, Sisak.

Najboljši šivalni stroji in kolesa se edino le
Josip Petelinc-a
manufakturna trgovina
GRITZNER, PHÖNIX in ADLER
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana Miklošičeva cesta
Pouk v vezenju brezplačno. Večletna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko. Telefon 913 Na malo.

Damski in dekliški slamniki
po znižanih cenah ravnokar došli!
Oblike damske od Din 70·— do Din 150·—, otroške od Din 50·— do Din 70·· nakiteni od Din 100·- naprej — dokler traja zaloga.
Oglejte si cene v izložbi
MINKA HORVAT, Ljubljana,
Stari trg štev. 21

„Opeka“
prvovrstne zidake priporoča opekarna
„EMONA“ D. D.
v Ljubljani — Tovarna na Viča (Brdo) — Pisarna v Prešakovi ulici 3, pritličje.

Proda se
radi nujnega odpotovanja jako poceni posestvo, obsegajoče 10 ha z gospodarskim poslopjem, njivami, gozdom in velikim hlevom. Pet minut od železnice. Krasen ragled. Posebno pripravno za profesijonista ali lesnega trgovca. Eventuelno se odda tudi v najem. Ponudbe na naslov: Anton Zruštek, pošta Mislinje, železniška postaja Dovže pri Slovenjgradcu v Jugoslaviji.